

Berichten van Stichting Demeter

Nieuw Handboek Demeter

Leen Janmaat en René Dijkstra hebben vanuit de Demeter Voorwaarden Commissie bijgedragen aan het tot stand komen van het nieuwe Handboek. Het vorige document (2002) was een vrijwel letterlijke vertaling van de International Demeter Standards. Inmiddels wordt Nederland gezien als een voorloper op gebied van de Demetercertificering. En daarbij past een bijdetijds vormgegeven Handboek Demeter. Meer bij de tijd geschreven en in een mooier, overzichtelijker document. Met afbeeldingen en foto's in kleur. Leen en René geven elk een stukje achtergrond van de aanpassingen. Rienk ter Braake van Stichting Demeter (Certificering) sluit af met een uitnodiging.

BD-boer en Demeter voor de markt

Leen Janmaat – voorzitter Demeter Voorwaarden Commissie

De bd-beweging in Nederland kent inmiddels meerdere generaties. In 1977 stapte ik vol idealisme het speelveld binnen. Ik begon op de Vier Jaargetijden in Nieuwe Wetering, waar Willy Schilthuis zojuist de leiding van het bedrijf had overgedragen. Zij werd voorzitter van de BD-Vereniging. Omdat de beweging nog klein was, deed ieder zijn of haar (vrijwillige) bijdrage. De spelregels waren nog niet zo scherp en soms heiligde het

doel de middelen. Bedrijven die niet serieus genoeg waren, werden door het bestuur van de Vereniging of door collega's tot de orde geroepen. Deze rol werd later door de Demeter Commissie overgenomen. De BD-Vereniging heeft lang zowel de verenigingsactiviteiten als het Demetermerk onder haar hoede gehad. Inmiddels beheert Stichting Demeter het merk en worden de normen op internationaal niveau vastgelegd.

Van BD naar Demeter:

Demeterbloem = bedrijfscertificering

De bd-landbouw is vooral ontwikkeld en gegroeid door doeners, die vanuit overtuiging werkten aan biologisch-dynamische landbouwkultuur. Voorlichters zoals Rolf ten Siethof en Eelco Schaap wezen beginners de weg. Er ontstonden BD-Richtlijnen waarnaar je je kon richten als ideaal, als na-

De Demeterbloem als toekenning op basis van richtlijnen (bedrijfs-certificering) voor bd-bedrijven

Het Demetermerk als herkenning voor de consument (productgarantie)

strevenwaardig. Het maken van compost en het toepassen van preparaten waren vanzelfsprekend. Het hoort immers bij de bd-methode. Deze instelling leeft bij veel bd-boeren in Nederland. En ook op buitenlandse reizen kom ik dit veel tegen. Naast overtuiging over de principes van BD treft mij vaak de pioniersgeest, het gewoon dóen. Compost maken is net zo vanzelfsprekend als koeien melken.

Langzamerhand zijn de richtlijnen van de bd-methode omgezet en vastgelegd in strakke Demeternormen. Dit allemaal om garanties te geven aan de consument die bereid is meer te betalen voor Demeterproducten. Bedrijven die de bd-methode toepassen op basis van Demeter-normen zijn herkenbaar aan het Demeter-bedrijfslogo.

Voor de markt: Demetermerk = herkenbaar en gecontroleerd

Omdat verkoop van landbouwproducten niet bij de grens ophoudt, maken landen op internationaal niveau afspraken over wat wel en wat niet bij Demeter past. Demeter Internationaal heeft in 1999 gekozen voor een markt- en merkbenadering en het nieuwe Demeterlogo geïntroduceerd. Het logo is bedoeld om Demeterproducten duidelijk herkenbaar te kunnen vermarkten. Aan het Demetermerk zijn heldere, duidelijke normen gekoppeld, de International Demeter Standards, wereldwijd geldend. Daarnaast stelt Demeter Internationaal eisen aan de controles en de naleving van de normen door de nationale Demeterorganisaties. Voor de boeren heeft het hanteren van Demeter-normen een onvermijdelijk zakelijk karakter gekregen. Ieder bedrijf dat het Demetermerk

wil toepassen, moet noodzakelijkerwijs aan specifieke voorwaarden voldoen.

Demetervoorwaarden en Demetercertificering

Een boer die de bedrijfscertificering (Demeterbloem) en het Demetermerk voor de markt wil hanteren, moet aan Stichting Demeter laten zien dat hij voldoet aan specifieke voorwaarden. De toepassing van deze voorwaarden wordt door Stichting Demeter gecontroleerd. In Nederland is, in aansluiting op de internationale eisen, besloten de Demeter Commissie (voorheen bij de BD-Vereniging) te splitsen in twee organen, namelijk de Demeter Voorwaarden Commissie (DVC) en de Demeter Licentie Commissie (DLC). Deze beide commissies functioneren inmiddels onder de vlag van Stichting Demeter. Een belangrijke taak van de DVC was het aanpassen en herschrijven van de voorwaarden op basis van de overkoepelende internationale normen en richtlijnen. De beide commissies DVC en DLC namen de certificering op de schop. We zijn blij dat er boeren zijn die dit werk willen oppakken en meedenken vanuit de bd-praktijk.

Het omgaan met veel papierwerk en formaliteiten, dat is niet altijd zo het 'pakkie an' van boeren die aan de ontwikkeling van hun bedrijf en aan de ontwikkeling van bd-landbouw werken. Soms roept het hanteren van formele normen en het geven van schriftelijke waarschuwingen weerstanden op. Praktisch werkende boeren blinken niet altijd uit in het invullen van formulieren en vinden de reacties op tekortkomingen in relatie tot de voorwaarden soms overdreven. Hier doorheen loopt de voortgaande discussie

over de zin van het verplichtstellen van preparaatgebruik.

Vanuit de handel wordt vaak anders geredeneerd; handelaren en verwerkers vinden dat het Demeter(keur)merk ergens voor moet staan en dat het logisch is dat normen worden nageleefd. Dit om een borging te bieden voor consumenten. Kortom: normen en praktijk behoren overeen te komen en overtreders verdienen een berisping. Deze benadering is meer ingegeven vanuit de wensen en verwachtingen uit de markt.

Met het uiteengaan van de BD-Vereniging en Stichting Demeter krijgt een boer de mogelijkheid een heldere keuze te maken voor zichzelf en voor zijn bedrijf:

- Wie zichzelf wil ontwikkelen aan de bd-landbouw kiest voor een lidmaatschap bij de BD-Vereniging. Voor het lidmaatschap van de vereniging is geen Demeterlicentie of -verplichtingen nodig.
- Het bedrijf dat producten wil telen en vermarkten met het Demetermerk kiest voor een licentie bij Stichting Demeter en de daarbij behorende verplichtingen. Wat verdwijnt is de verplichting om als Demeter-licentiehouder lid van de BD-Vereniging te moeten zijn.

We hopen uiteraard dat boeren kiezen voor aansluiting bij beide organisaties. En ervoor kiezen om te blijven ontwikkelen en tevens de mogelijkheid hebben de producten als herkenbaar Demeterproduct te vermarkten. Een Demeterproduct waar je trots op bent.